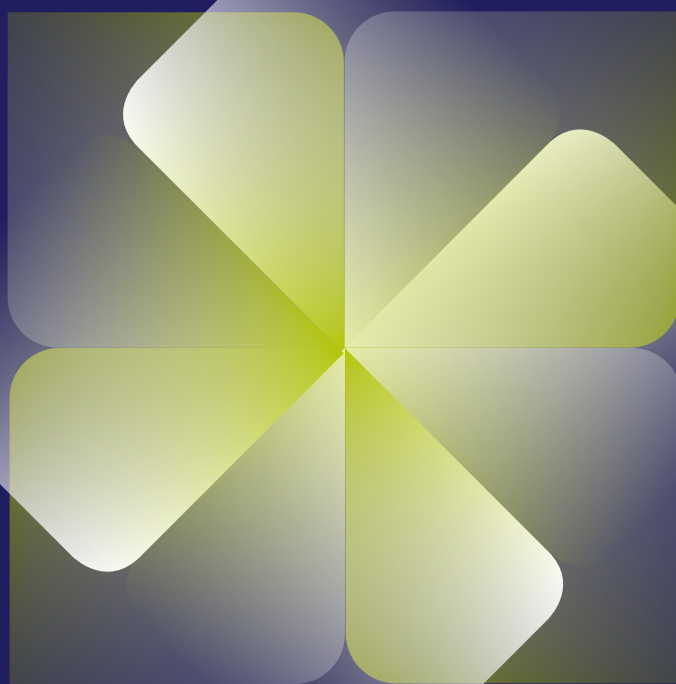




Jaarverslag  
Mn Services  
Levensloop Fonds



2017

# Inhoudsopgave

<b>Algemene informatie Mn Services Levensloop Fonds</b>	<b>3</b>
<b>Bestuursverslag</b>	<b>5</b>
<b>Jaarrekening Mn Services Levensloop Fonds</b>	<b>15</b>
Balans (vóór resultaatbestemming)	15
Winst- en verliesrekening	16
Kasstroomoverzicht	17
1. Algemene toelichting	18
2. Grondslagen voor waardering van activa en passiva	20
3. Grondslagen voor bepaling van resultaat	23
4. Toelichting op de balans en winst- en verliesrekening	24
5. Toelichting op de indirecte beleggingen	31
6. Uitbesteding van werkzaamheden	34
7. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	35
8. Overige gegevens	36

Druk- en typfouten voorbehouden.

# Algemene informatie

## **Beheerder**

Mn Services Fondsenbeheer B.V.  
Prinses Beatrixlaan 15  
2595 AK Den Haag

## **Directiesamenstelling**

Drs. L.C. van de Kieft RC MAC  
Drs. G.E.M. Cartigny

## **Deelnemerregistratie**

Callas Nederland B.V.

## **Bewaarder**

Citibank Europe Plc, Nederlands bijkantoor

## **Juridisch eigenaar fondsvermogen**

Stichting Juridisch Eigendom Mn Services Levensloop Fonds

## **Bezoekadres**

Prinses Beatrixlaan 15  
Postadres  
Postbus 30025, 2500 GA Den Haag

## **Telefoon**

(070) 3 160 160

## **Fax**

(070) 3 160 475

## **Website**

[www.mn.nl](http://www.mn.nl) of [www.mn.nl/mnfondsenbeheer](http://www.mn.nl/mnfondsenbeheer)

## **Externe Accountant**

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Mn Services Fondsenbeheer B.V. is een beheerder in de zin van artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht. Mn Services Fondsenbeheer B.V. beschikt over een vergunning in de zin van artikel 2:65 onder a van de Wet op het financieel toezicht en staat als zodanig onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten en De Nederlandsche Bank.

Van Mn Services Levensloop Fonds (hierna 'het Fonds') is een document Essentiële Beleggersinformatie opgesteld met informatie over het Fonds, de kosten en de risico's. Vraag erom en lees hem voordat u participaties in het Fonds koopt. Loop geen onnodig risico, lees de Essentiële Beleggersinformatie.

Het prospectus, de supplementen, de Essentiële Beleggersinformatie die is opgesteld met betrekking tot het Fonds, het jaarverslag en het halfjaarbericht, zijn kosteloos verkrijgbaar bij de beheerder Mn Services Fondsenbeheer B.V. Informatie is tevens te vinden op de website van Mn Services Fondsenbeheer B.V. [www.mn.nl/mnfondsenbeheer](http://www.mn.nl/mnfondsenbeheer).

Mn Services Fondsenbeheer B.V. is een 100%-dochtermaatschappij van Mn Services N.V.

**De waarde van uw belegging kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst.**

# Bestuursverslag

## Algemeen

Het Mn Services Levensloop Fonds (hierna 'het Fonds') is een beleggingsinstelling als bedoeld in art. 1:1 Wet op het financieel toezicht (hierna 'Wft'). Het Fonds is een fonds voor gemene rekening en heeft derhalve geen rechtspersoonlijkheid.

Mn Services Fondsenbeheer B.V. (hierna 'de Beheerder') is een beheerder in de zin van artikel 1:1 Wft. De Beheerder beschikt over een vergunning in de zin van artikel 2:65 onder a Wft en staat als zodanig onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (hierna 'AFM') en De Nederlandsche Bank. Alle aandelen in het kapitaal van de Beheerder worden gehouden door Mn Services N.V. (hierna 'MN').

De bewaarder van het Fonds is Citibank Europe Plc, Nederlands bijkantoor (hierna 'de Bewaarder'). De Bewaarder is verantwoordelijk voor het toezicht op het Fonds en de bewaarneming voor zover vereist onder en in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving.

Stichting Juridisch Eigendom Mn Services Levensloop Fonds (hierna 'de Stichting') is juridisch eigenaar of juridisch gerechtigd tot de vermogen van het Fonds. Alle beleggingen die deel uitmaken of deel gaan uitmaken van het Fonds zijn respectievelijk worden ten titel van beheer verkregen door de Stichting ten behoeve van de gezamenlijke deelnemers. Verplichtingen die deel uitmaken of deel gaan uitmaken van het Fonds zijn respectievelijk worden aangegaan op naam van de Stichting. De vermogensbestanddelen worden door de Stichting gehouden voor rekening en risico van de deelnemers.

Het Fonds biedt deelnemers aan de levenslooptegeling van Metaal en Techniek, Metalelektro en overige branches (hierna 'de Levenslooptegeling') een rendement dat per kwartaal door de Beheerder wordt vastgesteld.

Het Fonds wordt tevens aangeboden onder de commerciële namen Staal Mn Services, Staal Metaal & Techniek en Staal Metalektro.

## In te leggen bedrag

Van het brutoloon van de werknemer wordt een bedrag ingehouden dat op een levenslooptegeling van de werknemer wordt gestort. Op iedere eerste werkdag van een kalendermaand zal de Beheerder participaties toekennen dan wel inkopen tegen de intrinsieke waarde.

### **Inkoop rechten van deelneming**

De rechten van deelneming worden op verzoek van de deelnemer ingekocht in overeenstemming met de wensen van deelnemer, voor zover deze inkoop binnen de wettelijk vastgestelde grenzen van de Levenslooplegeling en op grond van het bepaalde in de voorwaarden van het Fonds mogelijk is.

### **Mogelijkheden aanwenden saldo levenslooplegeling**

In 2013 is gewijzigde wetgeving inzake de levenslooplegeling van kracht geworden. Daarbij zijn de mogelijkheden voor het aanwenden van het saldo van de levenslooplegeling gewijzigd zoals hieronder beschreven.

Deelnemers kunnen in beginsel bestedingsvrij over hun levenslooptegoed beschikken. Mogelijkheden om over het saldo van een levenslooplegeling te beschikken zijn bijvoorbeeld:

- Ten behoeve van loon tijdens een verlofperiode, hieronder begrepen het eerder stoppen met werken voorafgaande aan de pensioendatum. Het brutoloon mag daarbij niet hoger zijn dan het Laatste Genoten Loon. Daarbij dient rekening te worden gehouden met eventueel daarnaast genoten loon van de werknemer. Het levenslooploon wordt aangemerkt als loon uit tegenwoordige dienstbetrekking.
- Bij overlijden van de werknemer. De tegenwaarde van de aanspraak kan als loon uit tegenwoordige dienstbetrekking van de werknemer ter beschikking worden gesteld aan de erfgenamen van de werknemer.
- De aanspraken ingevolge een levenslooplegeling kunnen door middel van een (uitgaande) waardeoverdracht worden ingebracht in een andere levenslooplegeling.
- De aanspraak ingevolge een levenslooplegeling kan worden omgezet in een aanspraak ingevolge een pensioenregeling. Voorwaarde is wel dat de pensioenopbouw binnen de in de Wet Loonbelasting gestelde grenzen blijft.

### **Kosten levensloop**

#### **Beheerkosten**

Het Fonds is vrijgesteld van beheerkosten.

#### **Inkoop participaties in het Fonds**

Deelnemers zijn vrijgesteld van toe- of uittredingskosten bij de verhandeling van participaties.

#### **Overgangsregeling levenslooplegeling**

Op 1 januari 2012 is de levenslooplegeling afgeschaft. Op grond van de overgangsregeling is er vanaf 1 januari 2012 een verschil tussen deelnemers met enerzijds een saldo van minder dan 3.000 euro per 31 december 2011, en anderzijds deelnemers met een saldo van 3.000 euro of meer per 31 december 2011. Deelnemers met een saldo van minder dan 3.000 euro kunnen geen additionele tegoeden meer in het Fonds storten.

Deelnemers die een saldo hadden van 3.000 euro of meer per 31 december 2011, kunnen tot eind 2021 bestedingsvrij over de levenslooptegoeden beschikken.

Deelnemers met een saldo van 3.000 euro of meer per 31 december 2011 aan levenslooptegoeden, hebben de mogelijkheid om te blijven storten in het het Fonds. Deze overgangsregeling eindigt op 31 december 2021.

Deelnemers die de levenslooptegoeden in 2015 vrij hebben laten vallen betaalden belasting over slechts 80% van het levenslooptegoed dat tot 31 december 2013 is opgebouwd. Voorwaarde was dat het volledige levenslooptegoed in 1 keer werd opgenomen. Vanaf 2016 is het genoemde fiscale voordeel niet meer van toepassing. Deelnemers die levenslooptegoeden in 2016 of later vrij hebben laten vallen zijn regulier belast.

## Fondswontwikkelingen 2017

Op 15 mei 2017 zijn de Mn Services Levensloop subfondsen Platina, Goud, Zilver en Brons beëindigd. De tegoeden van de deelnemers in de subfondsen Platina, Goud, Zilver en Brons zijn omgezet naar participaties in het Mn Services Levensloop Fonds. Tezamen met de omzet van participaties is ook de beleggingsamenstelling van het Fonds gewijzigd. Het Fonds heeft beleggingen per ultimo jaar in twee fondsen, 50% in HSBC Euro Liquidity Fund Class H en 48% in het BlackRock Institutional Euro Ultra Short Bond Fund.

Het Fonds biedt een op kwartaalbasis vastgesteld rendement, uitgedrukt in een rentepercentage per jaar. Gedurende 2017 was dit percentage over het eerste kwartaal 0,3%, over het tweede kwartaal 0,2%, over het derde kwartaal 0,2% en over het vierde kwartaal 0,1%.

Per 1 januari 2017 is de vergoeding op het rendement in het Fonds meer in lijn gebracht met de spaarrentes bij de grootbanken in Nederland.

### Marktwontwikkelingen

De korte rentes binnen de geldmarkt worden overheerst door het monetaire beleid van de ECB. Sinds enkele jaren bestaat dit beleid uit negatieve rentes en kwantitatieve verruiming met overvloedige liquiditeit als gevolg. Hierdoor zijn ook de rentes in de geldmarkt negatief. Met name voor institutioneel geld is er voor de korte periodes vanuit de geldnemers weinig interesse, dit is naast het over aanbod van liquiditeiten mede het gevolg van aanvullende regelgeving voor banken en de vereisten voor hun financiering.

### Vooruitblik Fonds 2018

Gedurende het boekjaar 2017 is duidelijk geworden dat door gewijzigde wet- en regelgeving het Mn Services Levensloop Fonds niet in de huidige vorm in stand kan worden gehouden. Aangezien het overleg met de sociale partners over een mogelijke wijziging van het levensloopcontract in het jaar 2018 verder zal worden opgepakt, is het nog niet duidelijk hoe deze wijziging eruit zal zien.

Het is de verwachting dat er van negatieve rentes in de geldmarkt minimaal tot in 2019 nog sprake zal zijn. Het Fonds biedt een op kwartaalbasis vastgesteld rendement uitgedrukt in een rentepercentage per jaar, deze rente is afhankelijk van de spaarrente voor particulieren en indirect de marktrente.

## Resultaat van het Fonds

In dit boekjaar werd een resultaat op het Fonds behaald van 171.644 euro. De behaalde rendementen zijn niet van invloed op de rendementen van deelnemers.

## Kerncijfers

	2017	2016*)	2015*)	2014*)	2013*)
Fondsvermogen (Euro)	20.879.967	23.674.721	24.401.443	32.457.836	31.116.859
Aantal uitstaande participaties	147.206	171.088	178.199	241.053	238.161
<b>In Euro</b>	<b>1 jan - 31 dec 2017</b>	<b>1 jan - 31 dec 2016</b>	<b>1 jan - 31 dec 2015</b>	<b>1 jan - 31 dec 2014</b>	<b>1 jan - 31 dec 2013</b>
Opbrengsten	221.734	401.832	712.335	1.137.475	1.623.532
Lasten	-50.090	-150.954	-165.823	-143.215	-192.967
Resultaat	171.644	250.878	546.512	994.260	1.430.565
	<b>2017</b>	<b>2016</b>	<b>2015</b>	<b>2014</b>	<b>2013</b>
Waarde per participatie	141,84	138,38	136,93	134,65	130,65
Opbrengsten per participatie	1,51	2,35	3,99	4,72	6,01
Lasten per participatie	-0,34	-0,88	-0,93	-0,59	-0,81
Resultaat per participatie	1,17	1,47	3,06	4,12	5,20

\*) Tot en met 2016 werden de cijfers geconsolideerd.

## Overige informatie

### Beleggingen en doelstellingen

De beleggingsdoelstelling van het Fonds is het behalen van een rendement dat hoger ligt dan de 3-maands EURIBOR.

Het beleggingsbeleid richt zich met name op het genereren van inkomsten. Deelnemers lopen geen risico op het beleggingsresultaat vanwege het gegarandeerde rendement. Wel wordt het vermogen belegd. Het Fonds belegt voornamelijk in geldmarktinstrumenten en deposito's die luiden in euro's. De portefeuille bestaat hoofdzakelijk uit deposito's (waaronder callable deposito's), geldmarktfondsen en euro staatsobligaties. Geldmarktinstrumenten hebben een maximale looptijd van een jaar. Het Fonds mag tot op zekere hoogte ook beleggen in andere financiële instrumenten, zoals liquiditeiten. Het Fonds kan, afhankelijk van de marktomstandigheden, ook uitvoering geven aan het hierboven genoemde beleggingsbeleid door te beleggen in geldmarktfondsen.

Het betreft zowel financiële instrumenten die verhandelbaar zijn op gereguleerde markten als financiële instrumenten waarvan de aan- en verkoop tot stand komt zonder tussenkomst van een centrale gereguleerde marktplaats, maar onderdeel zijn van een afspraak tussen de betrokken marktpartijen. De visie op de korte rente (in beginsel < 1 jaar) vormt een belangrijke basis voor zowel de looptijden- als de instrumentenselectie. Het Fonds heeft als richtlijn uitsluitend te handelen met instellingen die een credit rating van minimaal gemiddeld "BBB1 (long-term issuer rating)" hebben, zoals beoordeeld door tenminste één van de gerenommeerde rating agencies. Als de



kredietwaardigheid van een instelling waarmee is gehandeld wordt verlaagd mag deze in portefeuille blijven, totdat het mogelijk is deze positie te verkopen uit hoofde van efficiënt portefeuille beheer. Het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid van MN is van toepassing op het beheer van het Fonds.

### **Fund Governance**

Mn Services Fondsenbeheer B.V. is lid van de Dutch Fund and Asset Management Association (DUFAS, [www.dufas.nl](http://www.dufas.nl)). DUFAS houdt zich onder andere bezig met het bevorderen van een integere bedrijfsvoering door onder meer het vaststellen van gedragscodes en best practices. Hiertoe heeft DUFAS de Principles of Fund Governance uitgevaardigd voor waarborging dat de deelnemers in retail-fondsen zoals het Mn Services Levensloop Fonds een zorgvuldige en integere dienstverlening verkrijgen. De voorschriften die voortvloeien uit de Principles of Fund Governance zijn in 2009 - voorzover zij al niet aanwezig waren - geïmplementeerd. De Fund Governance Code van Mn Services Fondsenbeheer B.V. is te vinden op internet, [www.mn.nl/mnfondsenbeheer](http://www.mn.nl/mnfondsenbeheer).

### **Bedrijfsvoering**

De Beheerder heeft geen personeel in dienst. Het bestuur wordt gevormd door de heer L.C. van de Kieft en de heer G.E.M. Cartigny.

### **Beloningsbeleid**

De Beheerder heeft geen personeel in dienst. Door middel van een service-overeenkomst stelt MN zijn administratieve apparaat en werknemers ter beschikking aan de Beheerder, ten behoeve van het beheer van de beleggingsinstellingen waarover de Beheerder het beheer voert (hierna: 'de Fondsen'). De toebedeling van de beloning van MN (en het aantal begunstigden hiervan) aan de Fondsen vindt plaats in twee stappen. De basis vormt de totaal toegekende loonsom van MN over het verslagjaar, waarbij voor een FTE een dienstverband van 36 uur wordt gerekend. In de eerste stap wordt het deel van deze toegekende loonsom bepaald dat verband houdt met het beheer van alle Fondsen. In de tweede stap wordt voor het betreffende bedrag bepaald welk deel specifiek is toe te wijzen aan het Fonds. De kosten en activiteiten die gepaard gaan met het beheer van een fonds worden in belangrijke mate bepaald door de mate waarin het fonds actief wordt beheerd en de omvang van het fondsvermogen. Als verdeelsleutel voor de toewijzing van de beloningscijfers aan het Fonds in stap twee wordt een combinatie van het fondsvermogen en de beheervergoeding voor de Beheerder gehanteerd, waarbij de hoogte van de beheervergoeding als indicatie geldt voor de mate van actief beheer. Dit bedrag wordt vervolgens onderverdeeld naar drie groepen:

1. de leden van de directie van de Beheerder;
2. de personeelsleden wier handelen het risicoprofiel van het Fonds in belangrijke mate beïnvloedt (de 'Key Risk Takers'); en
3. de overige personeelsleden.

Voor elke groep wordt de vaste en variabele beloningscomponent vermeld. De vaste beloningscomponent bevat tevens posten die variabel zijn vanuit werkgeversoptiek maar die niet prestatie-gerelateerd zijn, zoals verhuiskosten, reiskosten, telefoonvergoeding, etc. De variabele beloningscomponent heeft uitsluitend betrekking op posten die prestatie-gerelateerd zijn.

Dit resulteert in de volgende beloningscijfers voor het Fonds over 2017:

### Beloning Fonds 2017

	Component	Loonkosten in Euro (x 1.000)	Aantal begunstigten (in FTE)
Directie	Vast	0	
	Variabel	0	
	Totaal	0	0,00
Key Risk Takers	Vast	1	
	Variabel	0	
	Totaal	1	0,00
Overige	Vast	12	
	Variabel	0	
	Totaal	12	0,13
Totaal 2017	Vast	13	
	Variabel	0	
	Totaal	13	0,13

De totale toebedeling van de loonkosten in 2017 aan de Fondsen bedroeg 22.568 euro (x 1.000), onderverdeeld in een vaste component van 22.273 euro (x 1.000) en een variabele component van 296 euro (x 1.000). Het aantal begunstigten van deze totale loonsom was 214,92 FTE. Er zijn geen begunstigten met een beloning van meer dan 1 miljoen euro.

De vergelijkende beloningscijfers voor het Fonds over 2016 waren als volgt:

### Beloning Fonds 2016

	Component	Loonkosten in Euro (x 1.000)	Aantal begunstigten (in FTE)
Directie	Vast	0	
	Variabel	0	
	Totaal	0	0,00
Key Risk Takers	Vast	1	
	Variabel	0	
	Totaal	1	0,00
Overige	Vast	15	
	Variabel	0	
	Totaal	15	0,16
Totaal 2016	Vast	16	
	Variabel	0	
	Totaal	16	0,16

De totale toebedeling van de loonkosten in 2016 aan de Fondsen bedroeg 23.003 euro (x 1.000), onderverdeeld in een vaste component van 22.735 euro (x 1.000) en een variabele component van 267 euro (x 1.000). Het aantal begunstigten van deze totale loonsom was 221,66 FTE. Er waren in 2016 geen begunstigten met een beloning van meer dan 1 miljoen euro.

In de RJ Uiting 2017-6 is een nadere toelichting gegeven op de wijze waarop de beloningscijfers van beleggingsentiteiten dient te worden bepaald conform de RJ Richtlijn 615 Beleggingsentiteiten. Voor de verantwoording in het jaarverslag is niet bepalend het tijdstip waarop de betaling daadwerkelijk plaatsvindt, maar dient het jaar waarin de desbetreffende beloning ten laste van de Beheerder komt bepalend te zijn. Dientengevolge heeft er ten opzichte van voorgaande verslagjaren een wijziging plaatsgevonden in de wijze waarop de totale loonsom van MN wordt bepaald. Waar deze tot 2017 was gebaseerd op de in het verslagjaar uitbetaalde beloning is deze vanaf het verslagjaar 2017 gebaseerd op de op het verslagjaar betrekking hebbende beloning, de zogenaamde toegekende beloning. Bovenstaande vergelijkende beloningscijfers voor het Fonds over 2016 zijn hiervoor gecorrigeerd en gebaseerd op de toegekende beloningscijfers van dat jaar. De wijziging heeft geen gevolgen voor het vermogen of resultaat van het Fonds.

### **Financiële risico's**

Het rendement van het Fonds wordt op kwartaalbasis vastgesteld door de Beheerder, welke onafhankelijk is van de beleggingsrendementen. De onderstaande financiële risico's zijn niet van invloed op de rendementen van deelnemers.

Aan het beleggen in het Fonds zijn financiële kansen maar ook risico's verbonden. De afweging van risico's is een integraal onderdeel van het beleggingsproces van het Fonds. Binnen het Fonds worden risico's in principe niet afgedekt. Hieronder worden de belangrijkste financiële risico's van het Fonds beschreven, alsmede de bereidheid om deze risico's al dan niet te accepteren. Een nadere uiteenzetting van deze risico's is te vinden in de toelichting op de jaarrekening in paragraaf 4.6.

### **Marktrisico**

Marktrisico omvat drie soorten risico's: valutarisico, prijsrisico en renterisico.

- (a) *Valutarisico*: Dit betreft het risico dat de waarde van een belegging daalt als gevolg van veranderingen in de wisselkoers tussen de valuta waarin de belegging is uitgedrukt en basisvaluta van de belegger. Voor het Fonds wordt belegd in vermogenstitels luidend in euro. Op grond daarvan is er geen sprake van valutarisico voor deelnemers met als basisvaluta euro.
- (b) *Prijsrisico*: Dit betreft het risico dat de waarde van een belegging onderhevig is aan tussentijdse koersschommelingen. De schommeling van de waarde van effecten en andere instrumenten wordt voornamelijk bepaald door de schommeling van de financiële markten en door de economische ontwikkeling van de uitgevers, die op hun beurt worden beïnvloed door de algemene toestand van de wereldeconomie en de economische en politieke ontwikkelingen in hun eigen land. Het Fonds belegt voornamelijk in geldmarktinstrumenten en deposito's. Er bestaat een risico van waardedaling indien de financiële markten dalen. Deze koersschommelingen kunnen een resultaat zijn van veranderingen in het marktsentiment. Het prijsrisico wordt geaccepteerd en niet afgedekt.

(c) *Renterisico*: Dit is het risico dat de waarden van vastrentende beleggingen veranderen als gevolg van veranderingen in de marktrente. Rendementen van geldmarktinstrumenten en deposito's zijn afhankelijk van de rentestanden. Derhalve zijn geldmarktinstrumenten en deposito's blootgesteld aan renterisico. Het renterisico van de onderliggende beleggingen is uitgedrukt in een weighted average maturity van 40 dagen voor het HSBC Euro Liquidity Fund Class H fonds met een weging van 50% van het fondsvermogen en 120 dagen voor het BlackRock Institutional Euro Ultra Short Bond Fund met een weging van 48% van het fondsvermogen. Op grond daarvan is er beperkt sprake van renterisico. Het renterisico wordt geaccepteerd en niet afgedekt.

### **Krediet- en tegenpartijrisico**

Tegenpartijrisico is het risico dat een contractpartij van een financieel instrument niet aan haar verplichting zal voldoen, waardoor het Fonds een financieel verlies te verwerken krijgt. Hiervoor heeft de Beheerder een tegenpartijbeleid opgesteld. Het tegenpartijbeleid heeft betrekking op beleggingen die leiden tot tegenpartijrisico, zoals (OTC) derivaten, deposito's, bankrekeningen en repurchasing agreements (repo's). Volgens dit beleid dienen de tegenpartijen aan minimale kredietratings te voldoen en zijn de toegestane exposures op tegenpartijen afhankelijk van hun kredietkwaliteit. Hierbij geldt het uitgangspunt dat als de rating van deze partijen onder de BBB1 komt volgens de samengestelde rating methodologie van Bank of America Merrill Lynch, of de Credit Default Swap spread boven de 400 basispunten, er zo min mogelijk exposures naar deze partijen zal worden aangegaan. Daarnaast vindt risicomitigatie plaats door uitwisseling van onderpand. Het resterende tegenpartijrisico wordt geaccepteerd.

Kredietrisico is het risico dat de waarde van een belegging daalt als gevolg van wijzigingen in de vermeende of daadwerkelijke kredietwaardigheid van de emittent van de belegging. Het Fonds heeft als richtlijn uitsluitend te handelen met instellingen die een credit rating van minimaal gemiddeld "BBB1 (long-term issuer rating)" hebben, zoals beoordeeld door tenminste één van de gerenommeerde rating agencies. Als de kredietwaardigheid van een instelling waarmee is gehandeld wordt verlaagd mag deze in portefeuille blijven, totdat het mogelijk is deze positie te verkopen uit hoofde van efficiënt portefeuille beheer.

Er is zeer beperkt sprake van kredietrisico, hoofdzakelijk kredietrisico op vorderingen en liquide middelen. Op deze posten is eveneens het tegenpartijbeleid van toepassing. Het resterende kredietrisico wordt geaccepteerd en niet afgedekt.

### **Liquiditeitsrisico**

Liquiditeitsrisico is het risico van het niet kunnen handelen tegen een koers die (relatief) dicht bij de meest recent waargenomen marktprijs ligt. Dit kan zich voordoen als de transactie groot is ten opzichte van het normale niveau van vraag of aanbod van beleggingen of, indien het niveau van vraag of aanbod in de markt afneemt. Daardoor kan het alleen mogelijk zijn de belegging te verkopen (aankopen) met een (relatief) grote korting (premie) ten opzichte van de meest recent waargenomen marktprijs. In extreme omstandigheden kan men zelfs

niet in staat zijn te handelen. De Beheerder van het Fonds heeft de bevoegdheid – indien naar zijn oordeel bijzondere marktomstandigheden daartoe aanleiding geven – uitgifte of inkoop van participaties geheel of gedeeltelijk op te schorten. Er is beperkt sprake van liquideitsrisico, hoofdzakelijk liquiditeitsrisico op deposito's met een vaste looptijd. Het liquiditeitsrisico wordt geaccepteerd.

### **Operationele risico's**

Naast de financiële risico's die direct aan de beleggingen kunnen worden gekoppeld, zijn er ook operationele risico's. Onder operationeel risico wordt verstaan de kans op onverwachte fluctuaties in inkomsten of onkosten die kunnen ontstaan door het falen van mensen, processen, (IT-) systemen en ten gevolge van externe gebeurtenissen. Binnen het Fonds worden de operationele risico's als volgt onderkend en beheerst:

- Door middel van een Know Your Relations beleid worden externe relaties beoordeeld op eventuele reputatie risico's.
- Voordat externe managers worden aangesteld is een Operational Due Diligence proces doorlopen.
- Externe managers worden minimaal jaarlijks getoetst op specifieke vereisten.
- De belangrijkste bedrijfsprocessen zijn ondergebracht in het ISAE 3402 raamwerk; deze processen worden periodiek gecontroleerd op opzet, bestaan en werking. Daarnaast fungeert binnen MN een interne testfunctionaris die op onafhankelijke wijze de kwaliteit van de bedrijfsprocessen monitort.
- Incidenten worden op een gestructureerde wijze vastgelegd en gemonitord of deze op gepaste wijze en tijdig worden opgelost. Daarnaast wordt vanuit de root cause bekeken of herhaling voor de toekomst kan worden voorkomen.

### **Transparantie**

Het Fonds tracht de belegger zoveel mogelijk inzicht te verschaffen in het gevoerde beleggingsbeleid en de kosten. De hierboven beschreven onderwerpen zijn ook terug te vinden in de jaarrekening in de toelichting op de balans. Op de website [www.mn.nl/mnfondsenbeheer](http://www.mn.nl/mnfondsenbeheer) is meer actuele informatie beschikbaar.

### **Verklaring administratieve organisatie en interne controle**

Wij beschikken over een beschrijving van de bedrijfsvoering, die voldoet aan de eisen van de Wet op het financieel toezicht en het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen (Bgfo).

Wij hebben gedurende het afgelopen boekjaar verschillende aspecten van de bedrijfsvoering beoordeeld. Bij onze werkzaamheden hebben wij geen constatering gedaan op grond waarvan wij zouden moeten concluderen dat de beschrijving van de opzet van de bedrijfsvoering als bedoeld in artikel 115y lid 5 van het Bgfo niet voldoet aan de vereisten zoals opgenomen in de Wet op het financieel toezicht en daaraan gerelateerde regelgeving.

Op grond hiervan verklaren wij als beheerder voor het Mn Services Levensloop Fonds te beschikken over een beschrijving van de bedrijfsvoering als bedoeld in artikel 115y lid 5 Bgfo, die voldoet aan de eisen van het Bgfo.

Ook hebben wij niet geconstateerd dat de bedrijfsvoering niet effectief en niet overeenkomstig de beschrijving functioneert. Derhalve verklaren wij met een redelijke mate van zekerheid dat de bedrijfsvoering gedurende het verslagjaar 2017 effectief en overeenkomstig de beschrijving heeft gefunctioneerd.

Den Haag, 18 april 2018

Namens Mn Services Fondsenbeheer B.V.

Origineel getekend door drs. L.C. van de Kieft RC MAC en drs. G.E.M. Cartigny

# Jaarrekening

## Balans (vóór resultaatbestemming)

In euro	Referentie naar de toelichting*	31 december 2017	31 december 2016
<b>Beleggingen</b>	4.1		
Aandelen		0	2.334.821
Vastrentende waarden		10.052.358	21.137.011
		<b>10.052.358</b>	<b>23.471.832</b>
<b>Vorderingen</b>			
Vorderingen uit hoofde van beleggingen	4.2	108.743	253.972
		<b>108.743</b>	<b>253.972</b>
<b>Overige activa</b>			
Liquide middelen	4.2	10.718.866	78.607
		<b>10.718.866</b>	<b>78.607</b>
<b>Kortlopende schulden</b>			
Overlopende passiva	4.4	0	68.435
Schulden aan kredietinstellingen	4.3	0	61.255
		<b>0</b>	<b>129.690</b>
<b>Vorderingen en overige activa minus kortlopende schulden</b>		<b>10.827.609</b>	<b>202.889</b>
<b>Activa min kortlopende schulden</b>		<b>20.879.967</b>	<b>23.674.721</b>
<b>Fondsvermogen</b>	4.5	20.708.323	23.423.843
<b>Resultaat lopend boekjaar</b>	4.5	171.644	250.878
<b>Fondsvermogen</b>		<b>20.879.967</b>	<b>23.674.721</b>

\* Bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de balans en winst- en verliesrekening

## Winst- en verliesrekening

In euro	Referentie naar de toelichting*	2017	2016
<b>Opbrengsten uit beleggingen</b>			
Rente		84.801	293.104
		<b>84.801</b>	<b>293.104</b>
<b>Waardeveranderingen van beleggingen</b>			
Gerealiseerde waardeveranderingen	4.1.2	175.432	42.469
Niet gerealiseerde waardeveranderingen	4.1.2	-18.012	56.076
Overige opbrengsten		-20.486	10.183
		<b>136.933</b>	<b>108.728</b>
<b>Totale opbrengsten</b>		<b>221.734</b>	<b>401.832</b>
<b>Kosten</b>			
Beheerkosten	4.8.1	-14.808	-73.323
Bewaarkosten	4.8.2	-702	-1.757
Overige kosten	4.8.3	-34.580	-75.874
<b>Totaal kosten</b>		<b>-50.090</b>	<b>-150.954</b>
<b>Resultaat</b>		<b>171.644</b>	<b>250.878</b>

\* Bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de balans en winst- en verliesrekening



# Kasstroomoverzicht

In euro		1 januari 2017 - 31 december 2017	1 januari 2016 - 31 december 2016
Resultaat	4.5	171.644	250.878
Aanpassing voor niet gerealiseerde waardeveranderingen	4.1.2	18.012	-56.076
Aanpassing voor gerealiseerde waardeveranderingen	4.1.2	-175.432	-42.469
Mutatie lopende interest		-8.666	6.023
Aankopen van beleggingen	4.1.1	-10.320.000	-85.721.942
Verkopen van beleggingen	4.1.1	23.905.561	86.435.959
Mutatie kortlopende vorderingen		145.229	95.490
Mutatie kortlopende schulden		-68.435	-136.517
<b>Kasstroom uit beleggingsactiviteiten</b>		<b>13.667.913</b>	<b>831.346</b>
Ontvangen bij uitgifte participaties	4.5	604.591	1.162.223
Betaald bij inname participaties	4.5	-3.570.990	-2.139.742
<b>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</b>		<b>-2.966.398</b>	<b>-977.519</b>
Netto kasstroom		10.701.515	-146.173
<b>Toename liquide middelen</b>		<b>10.701.515</b>	<b>-146.173</b>
Liquide middelen begin boekjaar	4.3	17.352	163.525
Liquide middelen eind boekjaar	4.3	10.718.867	17.352
<b>Mutatie liquide middelen</b>		<b>10.701.515</b>	<b>-146.173</b>

\* Bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de balans en winst- en verliesrekening

# 1. Algemene toelichting

## 1.1. Algemeen

Het Mn Services Levensloop Fonds (hierna 'het Fonds') is een beleggingsinstelling als bedoeld in art. 1:1 Wft in de vorm van een fonds voor gemene rekening met een open-end structuur. Dit betekent dat het Fonds, bijzondere omstandigheden uitgezonderd, één keer per maand participaties zal kunnen toekennen, omwisselen of inkopen. Het Fonds is een beleggingsfonds in de zin van de Wft. Het Fonds is opgericht op 1 juli 2005, statutair gevestigd te Den Haag met vestigingsadres: Prinses Beatrixlaan 15, 2595 AK Den Haag en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 27278736. Het eigen vermogen van de Beheerder voldoet aan de wettelijke vereisten.

Het Fonds biedt deelnemers aan de Levensloopregeling van Metaal en Techniek, Metalelektro en overige branches (hierna 'de Levensloopregeling') de mogelijkheid op een gegarandeerd rendement. Het beleggingsbeleid richt zich met name op het genereren van inkomsten.

Het Fonds heeft ten doel het collectief en voor rekening en risico van de participatiehouders beleggen van het fondsvermogen in overeenstemming met de beleggingsrichtlijnen en doelstellingen die zijn opgenomen in deze jaarrekening, met inachtneming van een door de Beheerder aanvaardbaar geacht risico en gericht op het behalen van een zo goed mogelijk resultaat. Bij de vervulling van zijn taken en bevoegdheden zal de Beheerder zich uitsluitend richten naar de belangen van de participatiehouders.

## 1.2. De beheerder

Mn Services Fondsenbeheer B.V. (hierna 'de Beheerder') is de beheerder van het Fonds in de zin van artikel 1:1 Wft en beschikt in die hoedanigheid over een vergunning van de Stichting Autoriteit Financiële Markten (hierna 'AFM'). Alle aandelen in het kapitaal van de Beheerder worden gehouden door Mn Services N.V. (hierna 'MN').

## 1.3. De bewaarder

De bewaarder van het Fonds is Citibank Europe Plc, Nederlands bijkantoor (hierna 'de Bewaarder'). De Bewaarder is verantwoordelijk voor het toezicht op het Fonds en de bewaarneming voor zover vereist onder en in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving.

## 1.4. Overeenkomsten

De Beheerder en MN hebben in een service-overeenkomst afspraken vastgelegd over de wederzijdse rechten en verplichtingen. Op basis van deze service-overeenkomst stelt MN zijn administratieve apparaat en werknemers ter beschikking aan de Beheerder ten behoeve van het beheer van het Fonds.

De Beheerder heeft de Bewaarder aangesteld. De Beheerder en de Bewaarder hebben een overeenkomst inzake beheer en bewaring gesloten (Depositary Services Agreement). De Bewaarder is jegens de Stichting of de deelnemers aansprakelijk voor alle verliezen die zij ondervinden doordat de Bewaarder zijn verplichtingen uit hoofde van deze Depositary Services Agreement met opzet of door nalatigheid niet naar behoren nakomt.

Deelname in het Fonds is alleen mogelijk via de levenslooprekeningen bij Stichting Mn Services Levensloop. De participaties in het Fonds worden gehouden door Stichting Mn Services Levensloop.

## 1.5. Gelieerde partijen

In het kader van de uitvoering van het beleggingsbeleid van het Fonds kan gebruik worden gemaakt van de diensten van gelieerde partijen. Het betreft onder meer het uitvoeren van beleggingstransacties, het bewaren van effecten, het uitzetten en aantrekken van liquide middelen, het in- en uitlenen van effecten en het aangaan van leningen. Deze dienstverlening vindt plaats tegen marktconforme condities.

Het Fonds heeft de volgende gelieerde partijen:

- Mn Services N.V.  
Dit is de moedermaatschappij van Mn Services Fondsenbeheer B.V.;
- Mn Services Vermogensbeheer B.V.  
Dit is een 100% dochteronderneming van Mn Services N.V.
- Stichting Mn Services Levensloop

De transacties met gelieerde partijen vinden plaats tegen marktconforme condities.

## 1.6. Persoonlijke belangen

Gedurende het boekjaar werden door de directie van de Beheerder geen participaties in het fondsvermogen aangehouden.

## 1.7. Fiscale positie

Het Fonds heeft geopteerd voor het regime van Fiscale Beleggingsinstelling ('FBI'). Dit houdt in dat het effectieve belastingtarief voor de vennootschapsbelasting op Fonds niveau nihil is, mits doorlopend aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Gedurende het boekjaar 2017 heeft het Fonds steeds aan de criteria van de FBI status voldaan.

## 1.8. Toezicht

Op 30 juni 2006 is aan de Beheerder een vergunning verleend als bedoeld in artikel 2:65 Wft (oud). Die vergunning is per 22 juli 2014 van rechtswege omgezet in een vergunning als bedoeld in artikel 2:65 onder a Wft (nieuw). AFM en De Nederlandsche Bank treden op als toezichthouders, respectievelijk met betrekking tot gedragstoezicht en prudentieel toezicht.

## 1.9. Stembeleid

Het Fonds zal geen stemrecht uitoefenen.

## 1.10. Driejaarsoverzicht

Driejaarsoverzicht	2017	2016*	2015*
Intrinsieke waarde volgens balans	20.879.967	23.674.721	24.401.443
<b>Aantal uitstaande participaties</b>	<b>147.206</b>	<b>171.088</b>	<b>178.199</b>
<b>Per participatie (in euro)</b>			
Waarde per participatie	141,84	138,38	136,93
Opbrengsten per participatie	1,51	2,35	3,99
Lasten per participatie	-0,34	-0,88	-0,93
Resultaat per participatie	1,17	1,47	3,06

\*) Tot en met 2016 werden de cijfers geconsolideerd.

## 2. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

### 2.1. Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW, de Wet op het Financieel Toezicht (Wft) en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Het Fonds is op 26 juli 2006 gestart en is gevormd voor onbepaalde tijd. Het Fonds is een fonds voor gemene rekening en heeft derhalve geen rechtspersoonlijkheid. Het Fonds is een beleggingsinstelling in de zin van de Wet op het financieel toezicht (Wft).

Als juridisch eigenaar van het fondsvermogen van het Fonds treedt Stichting Juridisch Eigendom Mn Services Levensloop Fonds op (hierna 'de Stichting'). De Stichting is statutair gevestigd te Den Haag, met vestigingsadres: Prinses Beatrixlaan 15, 2595 AK Den Haag, Nederland. De Beheerder is de enige bestuurder van de Stichting.

### 2.2. Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar. De Beheerder heeft besloten de tegoeden van de Levensloop subfondsen Platina, Goud, Zilver en Brons, per 15 mei 2017, naar participaties in het MN Services Levensloop Fonds (voorheen subfonds Staal) om te zetten. De subfondsen Platina, Goud, Zilver en Brons zijn opgeheven. Ook zijn de beleggingsfondsen waarin door de Levensloop subfondsen werd belegd, Mn Services Geldmarktfonds, Mn Services Geldmarktfonds II, Mn Services Aandelenfonds Europa II en Mn Services Obligatiefonds Europa II, geliquideerd. Bovendien is besloten de rendementsgarantie op het Fonds in lijn te brengen met de spaarrente op de markt. Dit betekent dat de garantie ieder kwartaal zal worden berekend op basis van de gemiddelden van de spaarrentes van de drie Nederlandse grootbanken (Rabobank, ING en ABN-AMRO). De rentegarantie geldt ook voor de deelnemers komend van de opgeheven subfondsen.

Per 31 december 2017 is als gevolg van bovenstaande wijziging geen sprake meer van consolidatie. De vergelijkende cijfers zijn gebaseerd op de geconsolideerde cijfers uit het jaarverslag van Mn Services Levensloop Fonds 2016. De tegoeden van de Levensloop subfondsen Platina, Goud, Zilver en Brons zijn omgezet naar het Mn Services Levensloop Fonds. Er is hierdoor geen sprake van beëindiging van bedrijfsactiviteiten, de activiteiten worden voortgezet in een aangepaste vorm. Hierdoor zijn de vergelijkende cijfers niet aangepast.

### 2.3. Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de directie van de Beheerder van het Fonds over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat de directie van de Beheerder schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

### 2.4. Vreemde valuta

#### Functionele valuta

De rapportage- en functionele valuta van het Fonds betreft de euro en is vastgesteld op grond van het feit dat de participaties van het Fonds noteren in euro en het merendeel van de transacties van het Fonds plaatsvindt in euro.

## **Transacties, vorderingen en schulden**

Monetaire en niet monetaire activa en passiva in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de koersen ultimo december 2017. Voor aan- en verkopen gedurende het boekjaar zijn de transactiekoersen gehanteerd. Voor posten van de winst- en verliesrekening in vreemde valuta geldt eveneens de transactiekoers.

Verschillen uit hoofde van de valuta-omrekening op beleggingen worden in de winst- en verliesrekening verwerkt.

## **2.5. Beleggingen**

De eerste waardering van beleggingen is tegen reële waarde (marktwaarde). Voor de vervolgwaardering gelden de grondslagen zoals hierna toegelicht.

Waardeveranderingen ten opzichte van het voorgaande boekjaar, zowel gerealiseerd als ongerealiseerd, worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

### **Bepaling reële waarde**

Ter bepaling van de reële waarde van de beleggingen worden maatstaven gehanteerd die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd. Hierbij worden in beginsel de volgende grondslagen in acht genomen:

Ter bepaling van de waarde in euro van het vermogen van MN Services Levensloop Fonds worden maatstaven gehanteerd die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd. Hierbij worden de volgende grondslagen in acht genomen:

- Beursgenoteerde financiële instrumenten worden gewaardeerd tegen de officiële (slot)koers van de Waarderingsdag;
- Overige beleggingen worden gewaardeerd op basis van de actuele waarde met inachtneming van naar het oordeel van het Beheerder voor de betreffende beleggingen gangbare maatstaven;
- In de vaststelling van de intrinsieke waarde van het Fonds wordt mede begrepen de opgelopen rente van banktegoeden en deposito's, alsmede de opgelopen nog niet uitgekeerde rente en de vastgestelde nog niet ontvangen dividenden, een en ander onder aftrek van gemaakte nog niet betaalde kosten en eventueel verschuldigde belasting. Op de Waarderingsdag wordt voor de berekening van de intrinsieke waarde van het Fonds de waarde van in vreemde valuta luidende effecten naar euro omgerekend. Daarbij gaat de Beheerder in beginsel uit van de valutakoers die op de Waarderingsdag volgens gangbare marktpraktijk als de slotkoers wordt vastgesteld.

### **Financiële instrumenten**

Het Fonds neemt financiële instrumenten in de balans op zodra zij partij wordt in de contractuele bepalingen van het financiële instrument. De reële waarde van de financiële instrumenten bij eerste opname is gelijk aan de kostprijs van de financiële instrumenten.

Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het financieel instrument aan een derde worden overgedragen.

### **Transactiekosten**

Transactiekosten bij aankoop van de beleggingen worden geactiveerd als onderdeel van de kostprijs. Transactiekosten bij de verkoop van beleggingen worden verwerkt als onderdeel van de gerealiseerde waardeveranderingen.

## **Vastrentende waarden**

Vastrentende waarden betreffen participaties in liquide beleggingsfondsen die beleggingen aanhouden in vastrentende waarden. De waardering geschiedt op reële waarde op basis van een verhandelbare intrinsieke waarde.

## **2.6. Vorderingen uit hoofde van beleggingen**

Vorderingen uit hoofde van beleggingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van een eventuele voorziening voor oninbaarheid. Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar.

## **2.7. Liquide middelen**

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben, korte termijn deposito's en kortlopende uiterst liquide beleggingen die onmiddellijk kunnen worden omgezet in contanten. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

## **2.8. Schulden**

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Alle schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

## **2.9. Fondsvermogen**

Het fondsvermogen wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

## **2.10. Belastingen**

Sinds 1 januari 2010 opteert het Fonds voor de status van fiscale beleggingsinstelling ("FBI"). Het Fonds is derhalve met ingang van het jaar 2010 effectief geen vennootschapsbelasting verschuldigd mits doorlopend aan een aantal voorwaarden wordt voldaan.

## **2.11. Grondslagen voor het kasstroomoverzicht**

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit financieringsactiviteiten welke betrekking hebben op alle kasstromen met deelnemers en kasstromen uit beleggingsactiviteiten welke betrekking hebben op de operationele activiteiten van het Fonds. De liquide middelen staan niet ter vrije beschikking van het Fonds.

Ontvangsten en uitgaven in vreemde valuta worden omgerekend in euro tegen de koersen per transactiedatum. De verschillen tussen de transactiekoers en de koers van afwikkeling worden in de post koersverschillen opgenomen.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

## 3. Grondslagen voor bepaling van resultaat

### 3.1. Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

### 3.2. Opbrengsten uit beleggingen

Interest opbrengsten worden toegerekend aan de periode waar ze betrekking op hebben.

Dividenden worden verantwoord op ex-dividend datum, rekening houdend met de eventuele niet terugvorderbare dividendbelasting.

### 3.3. Waardeveranderingen van beleggingen

Gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen en valuta worden rechtstreeks verantwoord in de winst- en verliesrekening.

### 3.4. Transactiekosten

Aankoopkosten worden direct ten laste van de verkrijgingprijs van de beleggingen gebracht. Verkoopkosten worden ten laste van de vervreemdingsprijs van de beleggingen gebracht. Dientengevolge vormen de aankoop- en verkoopkosten onderdeel van de (on)gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen.

### 3.5. Beheerkosten

De beheerkosten betreffen de kosten betaald aan de Beheerder. De beheerkosten over 2017 bestaan uit de totale beheerkosten die voor de liquidatie van de beleggingsfondsen waarin door de Levensloop subfondsen werd belegd en de omzetting van de Levensloop subfondsen Platina, Goud, Zilver en Brons naar participaties in het MN Services Levensloop Fonds, per 15 mei 2017, in rekening gebracht zijn bij de beleggingsfondsen en de Levensloop subfondsen. Het Fonds is vrijgesteld van beheerkosten.

### 3.6. Bewaarkosten

De kosten van de Bewaarder betreffen de kosten die de Bewaarder in rekening brengt uit hoofde van de bewaarneming van de beleggingen. De bewaarkosten over 2017 bestaan uit de totale bewaarkosten die voor de liquidatie van de beleggingsfondsen waarin door de Levensloop subfondsen werd belegd en de omzetting van de Levensloop subfondsen Platina, Goud, Zilver en Brons naar participaties in het MN Services Levensloop Fonds, per 15 mei 2017, in rekening gebracht zijn bij de beleggingsfondsen en de Levensloop subfondsen. Het Fonds is vrijgesteld van bewaarkosten.

### 3.7. Overige kosten

De overige kosten over 2017 betreffen de totale overige kosten die voor de liquidatie van de beleggingsfondsen waarin door de Levensloop subfondsen werd belegd en de omzetting van de Levensloop subfondsen Platina, Goud, Zilver en Brons naar participaties in het MN Services Levensloop Fonds, per 15 mei 2017, in rekening gebracht zijn bij de beleggingsfondsen en de Levensloop subfondsen. Hieronder zijn opgenomen kosten van de bank, accountantskosten, kosten voor toezicht, kosten die gepaard gaan met de introductie of het opheffen van het Fonds, kosten voor het doen van mededelingen, kosten voor het opstellen en publiceren van promotiemateriaal, kosten voor vertalingen, kosten voor juridische en andere deskundigen, kosten voor gerechtelijke procedures, en kosten voor eventueel verschuldigde belastingen en rechten. Het Fonds is vrijgesteld van overige kosten.

## 4. Toelichting op de balans en winst- en verliesrekening

### 4.1. Beleggingen

#### 1. Mutatieoverzicht Beleggingen

2017

Beleggingen In euro	Begin boekjaar	Aankopen	Verkopen	Mutatie lopende interest	Koers resultaat	Einde boekjaar
Aandelen	2.334.821	0	-2.563.094	0	228.272	0
Vastrentende waarden	21.137.011	10.320.000	-21.342.467	8.666	-70.853	10.052.358
<b>Totaal</b>	<b>23.471.832</b>	<b>10.320.000</b>	<b>-23.905.561</b>	<b>8.666</b>	<b>157.419</b>	<b>10.052.358</b>

#### Mutatieoverzicht Beleggingen

2016

Beleggingen In euro	Begin boekjaar	Aankopen	Verkopen	Mutatie lopende interest	Koers resultaat	Einde boekjaar
Aandelen	2.096.697	252.500	-82.000	0	67.624	2.334.821
Vastrentende waarden	3.879.689	147.702	-539.159	0	35.053	3.523.285
Liquiditeiten	18.117.021	85.321.740	-85.814.800	-6.023	-4.211	17.613.727
<b>Totaal</b>	<b>24.093.407</b>	<b>85.721.942</b>	<b>-86.435.959</b>	<b>-6.023</b>	<b>98.466</b>	<b>23.471.833</b>

#### 2. Uitsplitsing indirect rendement

2017

Beleggingen In euro	Aandelen	Vastrentende waarden	Totaal
Ongerealiseerde winsten	0	0	0
Gerealiseerde winsten	228.272	0	228.272
Ongerealiseerde verliezen	0	-18.012	-18.012
Gerealiseerde verliezen	0	-52.841	-52.841
Koersresultaat	0	0	0
<b>Totaal</b>	<b>228.272</b>	<b>-70.853</b>	<b>157.419</b>



## 2016

Beleggingen In euro	Aandelen	Vastrentende waarden	Liquiditeiten
Ongerealiseerde winsten	50.469	4.276	0
Gerealiseerde winsten	17.155	30.777	0
Ongerealiseerde verliezen	0	0	0
Gerealiseerde verliezen	0	0	-4.211
Koersresultaat	0	0	0
<b>Totaal</b>	<b>67.624</b>	<b>35.053</b>	<b>-4.212</b>

### 4.2. Vorderingen uit hoofde van beleggingen

De post vorderingen uit hoofde van beleggingen betreft beleggingsactiviteiten gedurende het boekjaar welke in het nieuwe boekjaar worden afgerekend. De looptijd van deze vordering is minder dan 1 jaar. De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde.

### 4.3. Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd hebben van korter dan twaalf maanden, korte termijn deposito's en kortlopende uiterst liquide beleggingen die onmiddellijk kunnen worden omgezet in contanten. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

### 4.4. Overlopende passiva

De post overlopende passiva betreft beleggingsactiviteiten gedurende het boekjaar welke in het nieuwe boekjaar worden afgerekend. De looptijd van deze schuld is minder dan 1 jaar. De reële waarde van de schuld benadert de boekwaarde.

### 4.5. Fondsvermogen

#### Verloopoverzicht 2017

In euro	Fondsvermogen	Resultaat lopend boekjaar	Totaal
Begin verslagperiode	23.423.843	250.878	23.674.721
Geplaatst	604.591	0	604.591
Ingekocht	-3.570.990	0	-3.570.990
Allocatie resultaat voorgaand jaar	250.878	-250.878	0
Uitgekeerd dividend	-200.000	0	-200.000
Herinvestering Dividend	200.000	0	200.000
Resultaat 2017	0	171.644	171.644
<b>Einde boekjaar</b>	<b>20.708.323</b>	<b>171.644</b>	<b>20.879.967</b>

Alle (her-)uitgiften en inkopen van het Fonds hebben plaatsgevonden tegen de in het prospectus vermelde condities en volgens de voorgeschreven procedures. Bij in- en uitstap uit het Fonds zijn geen kosten verschuldigd. Participaties worden op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect ingekocht en terugbetaald:

- ten behoeve van loon tijdens een verlofperiode, hieronder begrepen het eerder stoppen met werken voorafgaande aan de pensioeningangsdatum;
- bij overlijden van de werknemer;

- de aanspraken ingevolge een levensloopregeling kunnen door middel van een waardeoverdracht worden ingebracht in een andere levensloopregeling;
- de aanspraak ingevolge een levensloopregeling kan worden omgezet in een aanspraak ingevolge een pensioenregeling. Voorwaarde is wel dat de pensioenopbouw binnen de in Wet op de loonbelasting 1964 (zoals gewijzigd) gestelde grenzen blijft;
- bij afkoop van de opgebouwde aanspraken bij het beëindigen van de dienstbetrekking.

Conform het prospectus wordt ontvangen dividend niet uitgekeerd aan de deelnemers, maar in beginsel herbelegd tegen de waarde zoals vastgesteld op de eerstvolgende waarderingsdag.

#### 4.6. Risico's ten aanzien van financiële instrumenten

##### Financiële risico's

Het rendement van het Fonds wordt op kwartaalbasis vastgesteld door de Beheerder, welke onafhankelijk is van de beleggingsrendementen. De onderstaande financiële risico's zijn niet van invloed op de rendementen van deelnemers.

Aan het beleggen in het Fonds zijn financiële kansen maar ook risico's verbonden. De afweging van risico's is een integraal onderdeel van het beleggingsproces van het Fonds. Binnen het Fonds worden risico's in principe niet afgedekt. Hieronder worden de belangrijkste financiële risico's van het Fonds beschreven, en wordt inzicht gegeven in de omvang van deze risico's.

##### Marktrisico

Marktrisico omvat drie soorten risico's: valutarisico, prijsrisico en renterisico.

- Valutarisico*: Dit betreft het risico dat de waarde van een belegging daalt als gevolg van veranderingen in de wisselkoers tussen de valuta waarin de belegging is uitgedrukt en basisvaluta van de belegger. Voor het Fonds wordt belegd in vermogenstitels luidend in euro. Op grond daarvan is er geen sprake van valutarisico voor deelnemers met als basisvaluta euro.
- Prijsrisico*: Dit betreft het risico dat de waarde van een belegging onderhevig is aan tussentijdse koersschommelingen. De schommeling van de waarde van effecten en andere instrumenten wordt voornamelijk bepaald door de schommeling van de financiële markten en door de economische ontwikkeling van de uitgevers, die op hun beurt worden beïnvloed door de algemene toestand van de wereldeconomie en de economische en politieke ontwikkelingen in hun eigen land. Het Fonds belegt voornamelijk in geldmarktinstrumenten en deposito's. Er bestaat een risico van waardedaling indien de financiële markten dalen. Deze koersschommelingen kunnen een resultaat zijn van veranderingen in het marktsentiment.
- Renterisico*: Dit is het risico dat de waarden van vastrentende beleggingen veranderen als gevolg van veranderingen in de marktrente. Rendementen van geldmarktinstrumenten en deposito's zijn afhankelijk van de rentestanden. Derhalve zijn geldmarktinstrumenten en deposito's blootgesteld aan renterisico. Het renterisico van de onderliggende beleggingen is uitgedrukt in een weighted average maturity van 40 dagen voor het HSBC Euro Liquidity Fund Class H fonds met een weging van 50% van het fondsvermogen en 120 dagen voor het BlackRock Institutional Euro Ultra Short Bond Fund met een weging van 48% van het fondsvermogen. Op grond daarvan is er beperkt sprake van renterisico.

##### Krediet- en tegenpartijrisico

Tegenpartijrisico is het risico dat een contractpartij van een financieel instrument niet aan haar verplichting zal voldoen, waardoor het Fonds een financieel verlies te verwerken krijgt. Hiervoor heeft de Beheerder een tegenpartijbeleid opgesteld. Het tegenpartijbeleid heeft betrekking op beleggingen die leiden tot tegenpartijrisico, zoals (OTC) derivaten, deposito's, bankrekeningen en repurchasing agreements (repo's). Volgens dit beleid dienen de

tegenpartijen aan minimale kredietratings te voldoen en zijn de toegestane exposures op tegenpartijen afhankelijk van hun kredietkwaliteit. Hierbij geldt het uitgangspunt dat als de rating van deze partijen onder de BBB1 komt volgens de samengestelde rating methodologie van Bank of America Merrill Lynch, of de Credit Default Swap spread boven de 400 basispunten, er zo min mogelijk exposures naar deze partijen zal worden aangegaan. Daarnaast vindt risicomitigatie plaats door uitwisseling van onderpand.

Kredietrisico is het risico dat de waarde van een belegging daalt als gevolg van wijzigingen in de vermeende of daadwerkelijke kredietwaardigheid van de emittent van de belegging. Het Fonds heeft als richtlijn uitsluitend te handelen met instellingen die een credit rating van minimaal gemiddeld "BBB1 (long-term issuer rating)" hebben, zoals beoordeeld door tenminste één van de gerenommeerde rating agencies. Als de kredietwaardigheid van een instelling waarmee is gehandeld wordt verlaagd mag deze in portefeuille blijven, totdat het mogelijk is deze positie te verkopen uit hoofde van efficiënt portefeuille beheer.

Geldmarktinstrumenten en deposito's worden uitgegeven door banken en andere emittenten. Hoewel kredietrisico kan worden verminderd door diversificatie over landen, emittenten en emissies, en de looptijd van de instrumenten relatief kort is, zal het kredietrisico blijven bestaan. Afwaarderingen en wanbetalingen kunnen zich voordoen en indien deze zich voordoen zullen deze resulteren in verliezen voor het Fonds.

Op deze posten is eveneens het tegenpartijbeleid van toepassing. Het resterende kredietrisico wordt geaccepteerd en niet afgedekt.

Per 31 december 2017 bedraagt het maximale kredietrisico 20,9 miljoen euro.

### Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico van het niet kunnen handelen tegen een koers die (relatief) dicht bij de meest recent waargenomen marktprijs ligt. Dit kan zich voordoen als de transactie groot is ten opzichte van het normale niveau van vraag of aanbod van beleggingen of, indien het niveau van vraag of aanbod in de markt afneemt. Daardoor kan het alleen mogelijk zijn de belegging te verkopen (aankopen) met een (relatief) grote korting (premie) ten opzichte van de meest recent waargenomen marktprijs. In extreme omstandigheden kan men zelfs niet in staat zijn te handelen. De Beheerder van het Fonds heeft de bevoegdheid – indien naar zijn oordeel bijzondere marktomstandigheden daartoe aanleiding geven – uitgifte of inkoop van participaties geheel of gedeeltelijk op te schorten. Er is beperkt sprake van liquideitsrisico, hoofdzakelijk liquideitrisico op deposito's met een vaste looptijd.

## 4.8. Kosten

### 1. Beheerkosten

Beheerkosten	2017	2016
In euro		
Beheerkosten	14.808	73.323
<b>Totaal</b>	<b>14.808</b>	<b>73.323</b>

Het Fonds is vrijgesteld van beheerkosten. De in 2017 gepresenteerde beheerkosten betreffen de totale beheerkosten die voor de liquidatie van de beleggingsfondsen waarin door de Levensloop subfondsen werd belegd en de omzetting van de Levensloop subfondsen Platina, Goud, Zilver en Brons naar participaties in het MN Services Levensloop Fonds, per 15 mei 2017, in rekening gebracht zijn bij de beleggingsfondsen en de Levensloop subfondsen.

## 2. Bewaarkosten

De bewaarkosten zijn als volgt te specificeren:

<b>Bewaarkosten</b>	<b>2017</b>	<b>2016</b>
In euro		
Bewaarkosten	702	1.757
<b>Totaal</b>	<b>702</b>	<b>1.757</b>

Het Fonds is vrijgesteld van bewaarkosten. De in 2017 gepresenteerde bewaarkosten betreffen de totale bewaarkosten die voor de liquidatie van de beleggingsfondsen waarin door de Levensloop subfondsen werd belegd en de omzetting van de Levensloop subfondsen Platina, Goud, Zilver en Brons naar participaties in het MN Services Levensloop Fonds, per 15 mei 2017, in rekening gebracht zijn bij de beleggingsfondsen en de Levensloop subfondsen.

## 3. Overige kosten

De overige kosten zijn als volgt te specificeren:

<b>Overige kosten</b>	<b>2017</b>	<b>2016</b>
In euro		
Accountantskosten	31.801	70.877
Overige kosten	2.779	4.997
<b>Totaal</b>	<b>34.580</b>	<b>75.874</b>

Het Fonds is vrijgesteld van overige kosten. De in 2017 gepresenteerde overige kosten betreffen de totale overige kosten die voor de liquidatie van de beleggingsfondsen waarin door de Levensloop subfondsen werd belegd en de omzetting van de Levensloop subfondsen Platina, Goud, Zilver en Brons naar participaties in het MN Services Levensloop Fonds, per 15 mei 2017, in rekening gebracht zijn bij de beleggingsfondsen en de Levensloop subfondsen.

## 4. Accountantskosten

<b>Accountantskosten</b>	<b>2017</b>	<b>2016</b>
In euro		
Controle van de jaarrekening	31.801	70.877
Andere controlewerkzaamheden	0	0
Fiscale advisering	0	0
Andere niet-controlediensten	0	0
<b>Totaal</b>	<b>31.801</b>	<b>70.877</b>

Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2017, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

#### 4.8. Lopende kostenfactor

De lopende kostenfactor heeft ten doel het kostenniveau van het Fonds op een eenvoudige en vergelijkbare wijze inzichtelijk te maken. De lopende kostenfactor is berekend door het totaal van de kosten, ook rekening houdend met de kosten in de onderliggende beleggingsfondsen, te delen door het gemiddeld belegd vermogen van het Fonds. De lopende kostenfactor over 2017 bedraagt 0,22%. In de lopende kostenfactor van 2017 zijn de kosten meegenomen van de Levensloop subfondsen die zijn omgezet naar participaties in het Mn Services Levensloop Fonds, per 15 mei 2017, en de kosten van de onderliggende beleggingsfondsen die zijn geliquideerd.

In onderstaande tabel is de lopende kostenfactor van 2016 van de voormalige subfondsen Platina, Goud, Zilver, Brons en Staal weergegeven:

	Lopende kostenfactor 2016
Platina	2,39%
Goud	1,87%
Zilver	1,96%
Brons	3,07%
Staal	0,00%

#### 4.9. Omloopfactor

De omloopfactor geeft de omloopsnelheid weer van de beleggingen ten opzichte van het gemiddeld vermogen en is een maatstaf voor de gemaakte transactiekosten als gevolg van het gevoerde portefeuillebeleid en de daaruit voortkomende beleggingstransacties. Bij de gehanteerde berekening wordt het bedrag van de 'turnover' bepaald door het totaalbedrag aan beleggingstransacties (aankopen + verkopen) te verminderen met het totaalbedrag van de transacties (toetredingen + uittredingen) van participaties in het Fonds. Indien dit tot een negatief bedrag leidt, wordt een omloopfactor vermeld van nihil. De omloopfactor wordt bepaald door het bedrag van de 'turnover' uit te drukken in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen. De omloopfactor over 2017 bedraagt 135%. De omloopfactor van het Fonds is significant gestegen ten opzichte van de individuele omloopfactoren van de subfondsen in 2016. De reden voor de gestegen omloopfactor in 2017 is de transitie die in mei 2017 is doorgevoerd, waarbij de Mn Services Levensloop subfondsen Platina, Goud, Zilver en Brons zijn beëindigd en de beleggingen van de onderliggende MN huisfondsen zijn verkocht. Dit heeft ertoe geleid dat de omloopfactor van het Fonds eenmalig relatief hoog is.

In onderstaande tabel is de omloopfactor van 2016 van de voormalige subfondsen Platina, Goud, Zilver, Brons en Staal weergegeven:

	Omloopfactor 2016
Platina	12
Goud	10
Zilver	0
Brons	0
Staal	0

#### 4.10. Vergelijkend overzicht kosten met het prospectus

Op grond van artikel 123 lid 1, onder j van het Bgfo is hieronder een vergelijkend overzicht opgenomen van de naar soort onderscheiden volgens het prospectus te maken kosten en de daadwerkelijk gemaakte kosten.

#### Mn Services Levensloop Fonds

2017

Kostensoort	Ingehouden bedragen	Ingehouden basispunten	Basispunten volgens Prospectus
Beheerkosten	14.808	7	0

De kosten binnen het Fonds worden gedragen door de Beheerder. De in het hierboven overzicht vermelde kosten betreffen de totale beheerkosten die voor de liquidatie van de beleggingsfondsen waarin door de Levensloop subfondsen werd belegd en de omzetting van de Levensloop subfondsen Platina, Goud, Zilver en Brons naar participaties in het MN Services Levensloop Fonds, per 15 mei 2017, in rekening gebracht zijn bij de beleggingsfondsen en de Levensloop subfondsen.

#### 4.11. Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2017 waren er geen werknemers in dienst (2016: 0).

#### 4.12. Resultaatbestemming

Het resultaat over 2017 zal worden toegevoegd aan het fondsvermogen cf. de statutaire bepalingen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat rekening is gehouden met, en voldaan is aan, de wettelijke vereiste uitkeringsverplichting uit hoofde van de FBI status. Gezien de eis dat deelnemers van de Levensloopregeling niet tussentijds over hun levenslooptegoed mogen beschikken, is het door de belastingdienst goedgekeurd dat de berekende uitkeringsverplichting wel binnen de vereiste termijn van acht maanden na de afloop van het boekjaar ter beschikking wordt gesteld aan Stichting Mn Services Levensloop, maar dat deze stichting zal afzien van het daadwerkelijk incasseren van de ter beschikking gestelde dividenden. De beleggingsrendementen blijven hierdoor deel uitmaken van het fondsvermogen. De ter beschikking gestelde uitkeringsverplichting is vrijgesteld van dividendbelasting, op grond van de Wet op de Dividendbelasting 1965.

#### 4.13. Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan die invloed hebben op het inzicht en interpretatie van de jaarrekening over 2017.

## 5. Toelichting op de indirecte beleggingen

### 5.1. Algemeen

Het Fonds heeft per 31 december 2017 in twee beleggingsfondsen een belang van gemiddeld meer dan 20% van het Fondsvermogen. Het betreft een belang van 50% in het HSBC Euro Liquidity Fund Class H en een belang van 48% in het BlackRock Institutional Euro Ultra Short Bond Fund. Hierna is een overzicht met nadere informatie hierover opgenomen.

### 5.2. Afspraken ten aanzien van de verdeling van de kosten

Het Fonds heeft geen afspraken ten aanzien van de deling van de kosten.

### 5.3. HSBC EURO Liquidity Fund Class H

De hieronder opgenomen informatie is gebaseerd op het jaarverslag van het HSBC Euro Liquidity Fund per 30 april 2017. Dit was het meest recente gecontroleerde jaarverslag die ten tijde van de publicatie van de jaarrekening van het Fonds beschikbaar was.

#### 5.3.1. Algemene informatie

Toezichtouder	Irish Financial Services Regulatory Authority
Jaarverslag te verkrijgen bij	Goodbody Secretarial Limited 25/28 North Wall Quay Dublin 1, Ireland
Intrinsieke waarde 31-12-2017	10,5 miljoen euro

#### 5.3.2. Verkorte cijferinformatie

Per 31 december 2017 heeft het Fonds 10.465.493 aandelen ingelegd in het HSBC Euro Liquidity Fund Class H. Deze deelneming vertegenwoordigt 50% van de intrinsieke waarde van het Fonds. De deelneming van het Fonds per 31 december 2017 representeert 0,2% van het vermogen van het HSBC Euro Liquidity Fund per 30 april 2017.

De beleggingsportefeuille is als volgt samengesteld:

In euro	30-4-2017	30-4-2016
Certificates of Deposits	1.687.129	961.227
Commercial Papers	1.493.909	1.279.850
Corporate Bonds	338.910	324.789
Floating Rate Notes	186.904	-
Government Bonds	-	3.427
Time Deposits	1.648.495	799.471
Treasury Bills	120.447	-
Other net liabilities	38.615	74.235
<b>Totaal</b>	<b>5.514.409</b>	<b>3.442.999</b>

Het beleggingsresultaat was als volgt:

In euro	30-4-2017	30-4-2016
<b>Opbrengsten uit beleggingen</b>		
Direct resultaat	-14.639	-3.100
Indirect resultaat	-	-
<b>Totale opbrengsten</b>	<b>-14.639</b>	<b>-3.100</b>
<b>Lasten</b>		
Beheerkosten	-3.403	-1.590
<b>Totale lasten</b>	<b>-3.403</b>	<b>-1.590</b>
<b>Financieringskosten</b>	<b>-</b>	<b>-2</b>
<b>Totaal resultaat</b>	<b>-18.042</b>	<b>-4.692</b>

#### 5.4. BlackRock Institutional Euro Ultra Short Bond Fund

De hieronder opgenomen informatie is gebaseerd op het jaarverslag van het BlackRock Institutional Euro Short Bond Fund per 30 september 2017. Dit was het meest recente gecontroleerde jaarverslag die ten tijde van de publicatie van de jaarrekening van het Fonds beschikbaar was.

##### 5.4.1. Algemene informatie

<p>Toezichthouder            Jaarverslag te verkrijgen bij            Intrinsieke waarde 31-12-2017</p>	<p>Irish Financial Services Regulatory Authority            BlackRock Advisors (UK) Limited, 12 Throgmorton            Avenue, London EC2N 2DL, England            10,1 miljoen euro</p>
---	--

##### 5.4.2. Verkorte cijferinformatie

Per 31 december 2017 heeft het Fonds 100.856 aandelen ingelegd in het BlackRock Institutional Euro Ultra Short Bond Fund. Deze deelneming vertegenwoordigt 48% van de intrinsieke waarde van het Fonds. De deelneming van het Fonds per 31 december 2017 representeert 1,4% van het vermogen van het BlackRock Institutional Euro Ultra Short Bond Fund per 30 september 2017.

De beleggingsportefeuille is als volgt samengesteld:

In euro	30-9-2017	30-9-2016
Vastrentende waarden	456.520	305.965
Liquiditeiten	192.882	33.516
Overige	60.047	20.836
<b>Totaal</b>	<b>709.449</b>	<b>360.317</b>



Het beleggingsresultaat was als volgt:

In euro	30-9-2017	30-9-2016
<b>Opbrengsten uit beleggingen</b>		
Direct resultaat	-987	-37
Indirect resultaat	522	203
<b>Totale opbrengsten</b>	<b>-465</b>	<b>166</b>
<b>Lasten</b>		
Beheerkosten	-427	-225
<b>Totale lasten</b>	<b>-427</b>	<b>-225</b>
<b>Financieringskosten</b>		
Financieringskosten	-4	0
Rente	-108	-40
Aanpassing waardering voor aansluiting met prospectus	-86	20
<b>Totale financieringskosten</b>	<b>-198</b>	<b>-20</b>
<b>Totaal resultaat</b>	<b>-1.090</b>	<b>-79</b>

## 6. Uitbesteding van werkzaamheden

Besluiten tot uitbesteding worden zorgvuldig voorbereid en op adequate wijze geïmplementeerd. Ten aanzien van het Fonds is er sprake van uitbesteding zoals hierna vermeld:

- MN stelt haar administratieve apparaat en werknemers ter beschikking aan de Beheerder. MN houdt alle aandelen in het kapitaal van de Beheerder.
- Voor het innen respectievelijk uitbetalen van de op de participaties te storten respectievelijk uit te betalen bedragen heeft Stichting Mn Services Levensloop een uitbestedingsovereenkomst gesloten met MN. De hieruit voortvloeiende administratie van deelnemers en het aantal participaties heeft de Beheerder in samenwerking met MN uitbesteed aan Callas Nederland B.V.

De kosten van Stichting Mn Services Levensloop zullen worden vergoed door de Beheerder. De vergoeding aan Callas Nederland B.V. zal worden betaald door MN.

## 7. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Ultimo 2017 zijn er geen 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'.

Den Haag, 18 april 2018  
Namens Mn Services Fondsenbeheer B.V.

Origineel getekend door drs. L.C. van de Kieft RC MAC en drs. G.E.M. Cartigny

## 8. Overige gegevens

### 8.1. Belangen van de bestuurders van de Beheerder

De bestuurders van de Beheerder houden per 31 december 2017 en 31 december 2016 geen participaties in het fondsvermogen. De bestuurders van de Beheerder houden per 31 december 2017 en 31 december 2016 geen belangen in beleggingen van het Fonds als bedoeld in artikel 122 lid 2 van het Bgfo.

## 8.2. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de beheerder van Mn Services Levensloop Fonds

### Verklaring over de jaarrekening 2017

#### Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening van Mn Services Levensloop Fonds een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

#### Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017 Mn Services Levensloop Fonds te Den Haag ('het fonds) gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2017;
- de winst-en-verliesrekening over 2017;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

#### De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

#### Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Mn Services Levensloop Fonds zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

### Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag; en
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De Beheerder is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

## Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

### Verantwoordelijkheden van de Beheerder voor de jaarrekening

De Beheerder is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die de Beheerder noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Beheerder afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de Beheerder de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Beheerder het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De Beheerder moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

### Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 21 april 2017

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. F.J. van Groenestein RA

## Bijlage controleverklaring

### Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2017 van Mn Services Levensloop Fonds

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

#### De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Beheerder en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de Beheerder gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen

Wij communiceren met de Beheerder onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

MN  
Postbus 30025  
2500 GA Den Haag  
Prinses Beatrixlaan 15  
2595 AK Den Haag  
T +31 (0)70 316 01 60  
F +31 (0)70 316 04 75  
[www.mn.nl](http://www.mn.nl)

VB222 05.18